

לע"ג סבתי - שמחה בת סרח ז"ל

א' תמוז
תשפ"ה

עלון מס' 734
שנה ט"ז

המשך דבר העזר

אלו הם בעלי מחלוקת שגם המנצח יוצא חבול ומחובל. וכבר אמר פעם רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל לאיזה ישיבה שהיה בה מחלוקת גדולה - כל בעלי מחלוקות מתו במיתות משונות. ורבי שלמה מזוועיל היה אומר שבעלי מחלוקות אין להם מנוחה בעולם העליון, וזאת מלבד זה שאנו רואים את אלו הבעלי מחלוקות איך אין להם שלווה הנפש בעולם הזה והם עוברים מצרה לצרה, והאחרונות קשות מהראשונות, מכאן, עלינו לברוח כמה שיותר מהמחלוקות, כדי שנרוויח גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. וישמע החכם ויוסיף לקח.

קָרַח - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. מחלוקת קורח ועדתו ודתן ואבירם, (און בן פלת לבסוף ניצל מהמחלוקת) ו-250 הנשיאים - כנגד משה רבינו ואהרן הכהן.
- ב. משה מתפלל, מנסה לעשות שלום, וכשלא הסכימו, הציג נסיון לבחירת כהן גדול חדש למחרת, ע"י שיביאו כולם מחתות עם קטורת, ומתוכם ה' יבחר את הכהן הגדול (ומי שלא ראוי לכך, ימות - לגודל העבירה החמורה).
- ג. קרח ו-250 הנשיאים מקריבים מחתות עם קטורת ואש במזבח הפנימי, ועם ישראל באו לראות מי יבחר, והיתה גזירת כליה על כל עם ישראל, ומשה התפלל שייענש רק קרח ולא שאר כל בני ישראל.
- ד. ה' ציווה שכולם יתרחקו ממקום קרח, עדתו ואהליהם, ומשה הלך שוב לנסות לעשות שלום, ולא הסכימו.
- ה. אח"כ מתנה משה לבני ישראל, שאם יִבְלְעוּ קרח ועדתו באדמה, הדבר יעיד שנבואת משה אמת וכי ה' הוא שציווה אותו למנות את אהרן לכהן גדול ואם לא - אז לא ה' שלחני. העונש - נבקעה האדמה, ונבלעו בה קרח, עדתו, דתן ואבירם, כל משפחותיהם וכל רכושם. ובמקביל - 250 הנשיאים שהקטירו את הקטורת, נשרפו באש.
- ו. ציווי ה' לצפות את מזבח העולה במחתות השרופים, זכרון למאורע הנורא.
- ז. איסור עשיית מחלוקת, והאיסור לחלוק על הכהונה.
- ח. תלונת בני ישראל על שנענשו קרח ועדתו, מיד התחילה מגיפה, בה מתו 14,700 איש. אהרן הקטיר קטורת ועמד בין החיים לבין המתים ותיעצר המגיפה.
- ט. השקטת המחלוקת ע"י הנחת מטות נשיאי השבטים בקדש הקדשים, ורק מטה אהרן פרח והוציא פרי - ראייה נוספת לבחירתו של אהרן לכהן גדול.
- י. תפקיד הלויים: לשמור שלא יכנס זר למשכן.
- יא. כ"ד מתנות כהונה הנאכלות במקדש: ¹בשר חטאת בהמה, ²וחטאת העוף, ³אשם ודאי, ⁴ותלוי, ⁵שלמי ציבור ⁶ושתי הלחם, (בשבועות), ⁷לחם הפנים, ⁸ומותר המנחות, ⁹ומנחת העומר, ¹⁰ולוג שמן של מצורע.
- הנאכלות בירושלים: ¹¹בכור, ¹²ביכורים ¹³המורם מתודה, איל נזיר ושלמים, ¹⁴עוורות קדשי קדשים ניתנים לכהנים.
- בכל ארץ ישראל: ¹⁵תרומה, ¹⁶חלה, ¹⁷בכורים, ¹⁸ראשית הגז, ¹⁹זרוע לחיים וקביה, ²⁰פדיון הבן, ²¹פדיון פטר חמור, ²²שדה אחוזה ²³וחרמים, ²⁴וגזל הגר.

דבר העזר

בפרשת קרח התורה מספרת על בעל המחלוקת הראשון שהיה בעם ישראל ועל העונש הגדול במיתה המשונה שנענשו שם אפילו יונקי שדיים, והוזהרנו בלאו מיוחד ולא תהיה כקרח ועדתו.

ואמרו חז"ל כי פרשה זו נצרכת לכל דור ודור שהמחלוקת פורצת בו כמו שכתוב "וּבְנֵי קָרַח לֹא מָתוּ", והכוונה היא שבכל דור ודור הם פורצים במחלוקות חדשות, וזה הכוונה שהם לא מתו. ומפורסמים דברי הרמב"ם באגרת המוסר שבה הוא כותב לבנו: אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה את הגוף והנפש והממון. וראיתי לבנים שהשחירו ומשפחות נסחפו ועיירות גדולות נתערערו וכו' לכן שנאו את המחלוקת ונוסו מפניה והתרחקו מכל אוהביה וכו' פן תספו בכל אשר להם.

והשל"ה כתב שמחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות. וכשאדם נמצא במחלוקת, גם אם הוא ימות הוא לא יודה בטעותו. ואמר הגר"ח שמואלביץ שבשעת מחלוקת אדם מאבד את הראש ושיקול הדעת שלו לא קיים בכלל. ולכן מחלוקת זה כל כך חמור שעדיף לבטל הלכות בשולחן ערוך העיקר לא להגיע לידי מחלוקות. ה'חפץ חיים' במחלוקות שהיו בראדן היה ברח מהעיר בטענה שכשיש אש צריך לברוח ולהציל כל מה שנשאר. ובצוואתו לא כתב כלום בגנות לשון הרע, אלא רק להתרחק ממחלוקת כמו מאש.

סיפר רבי ירוחם ליבוביץ שכיהן במשרה תורנית בראדן ולימים פרצה שם מחלוקת וה'חפץ חיים' אמר לו לברוח והוא רק ירוויח מזה, וכך הוא עשה, ורבי ירוחם זכה להיות במיר ולהעמיד תלמידים גאוני עולם גדולי ראשי הישיבות של הדור הקודם רבי חיים שמואלביץ רבי דוד פוברסקי ועוד מגאוני הדורות שרבי ירוחם היה להם כרבם המובהק.

הרב שטינמן זצ"ל סיפר שהוא למד בישיבה של ה'אמרי משה' באירופה ולימים החלה לבעור שם אש המחלוקת, הרב שטינמן ועוד מספר בחורים עזבו את הישיבה וכל מי שנשאר שם במחלוקת נהרג בשואה רח"ל ורק מי שברח ניצל.

וממחלוקת לא מרוויחים כלום רק יוצאים פצועים כל הצדדים, וכתב הגר"א באיגרת זכור את הראשונים אשר היו לפנינו שכל אהבתם ושנאתם כבר אבדה.

ומספר הרב דסלר מעשה שהיה בג'ונגל, עדת זאבים רעבה חיפשה מזון, וימצאו נבלת חיה קטנה מושלכת בדרכם, ויקפצו עליה מבוהלים ודחופים אבל לא יכלו לאכול טרפם כי כל אחד קפץ על גבי חבירו מבלי לוותר על נתח בשר לרעהו, וכך נשכו זה את זה וילחמו זה בזה על חתיכת נבילה עד אשר נפלו כולם פצועים על השלג חסרי אונים, וחלקם הגדול גם כן הפכו לנבלות ורק אחדים מהגיבורים שבהם הצליחו לשים שיניהם בנבלה, ולאחר רגע גם אלו הנשארים החלו להילחם זה בזה ולנשוך אחד את רעהו עד שאחד גנב את הנבילה ויננס כל עוד רוח חיים באפו.

מסיים הרב דסלר, אותו גנב "מאוסר" רץ רחוק וכל הדרך מלא דם זב מגופו ומפצעיו, ושאר הזאבים רובם מתו על קידוש הנבילה והשאר היו מדממים ופצועים אנוש ומה הועילו במלחמתם.

”וַיִּקַּח קָרַח” (טז, א) - על עדת קרח ועדתו

הנביא ישעיהו (ה, כ) אומר: 'הוֹי הָאֹמְרִים לְרַע טוֹב - וְלְטוֹב רָע, שְׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר - וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ, שְׂמִים מֵרָ לְמֵתוֹק - וּמֵתוֹק לְמֵרָ'. מי היו אומרים כך? היו אלה גדולי הדור, אלופי העם ושופטיו מכל העם. וכל העם עמם עונים בערבוביא ואומרים לרע טוב ולטוב רע, לחושך אור ולאור חושך, הופכים התנשאות לענווה, וענווה להתנשאות.

מי הם? קרח - ראש החכמים בעם, גדול ייחוסו כשל משה - בן בנו של לוי המקודש בשבטי י-ה, אדיר הוא בתורה, גדול הוא בחכמה וצופה ברוח הקודש. ודתו ואבירם חריפי מח ועזים שבעם, מפניהם יחתו כל והם אינם חתים מפני כל, ונשיאי עדה ו-250 איש ראשי סנהדראות של השבטים (חוץ משבט לוי), מה הם אומרים כולם? - קרח אמת ודבריו אמת, משה אינו אמת ותורתו אינה אמת - שְׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ...

מראה מוזר ומפליא, היתכן לומר על משה רבינו שאינו אמת, או על תורתו ודתו? שאינה אמת?! כדי להבין העניין נתבונן קצת לפני מעשה קרח ועדתו.

עם ישראל כולו חטא בחטא המרגלים, ועל כך נענשו בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יָפְלוּ פְּגִירָתָם וְכָל פְּקָדֵיהֶם לְכָל מִסְפָּרָם מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה, וְכָל מִנְאֲצֵי לֹא יָרְאוּהוּ, מתפללים הם על משה רבינו, איך הוא לא התפלל עליהם להעביר את רוע הגזירה, אלא רק ביקש למנוע חילול ה' באומרו 'וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם... מִבְּלַתִּי יָלַתְתָּ ה' לְהַבִּיא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר, אִיךְ לֹא מָנַע בְּעַדֵּינוּ אֶת שִׁילוּחַ הַמְּרַגְלִים, אִילוּ הָיָה גּוֹעַר בְּנו כְּשֶׁאִמְרָנוּ 'נִשְׁלַחְהָ אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ' וּבִמְטָהוּ הָיָה מוֹלִיךְ אוֹתָנוּ לָאָרֶץ יְרוּשָׁתָנוּ, לֹא הָיִינוּ הוֹלְכִים? תְּרַעוּמָת זֶה הֵייתָ בְּלִבְךָ הָעָם: משה גרם גם הוא שלא תחזינה עינינו עוד בארץ חמדה.

כעס זה גרם להם תרעומת לחלוק על משה גם בעניין הכהונה שניטלה מבכורי ישראל שמכל השבטים וניתנה לאהרן ובניו הלוויים. וכך טענו: מימות אדם הראשון ואחר כך מימיהם של אבות העולם - אברהם יצחק ויעקב, הבכורה והכהונה באות כאחת. ואילו כשהוקם המשכן נבחרו לכהונה רק אהרן וארבעה בניו, מתו שניים (נדב ואביהו), נשארו אהרן ושני בניו (אלעזר ואיתמר), האם על שלושה אלה בלבד תוטל כל עבודת ה'? החרישו, חודש לאחר מכן באחד באייר ציווה משה והתפקדו כל יוצאי צבא מכל שבטי ישראל מבן עשרים ועד בן ששים שנה, ובני לוי לא התפקדו בתוכם, לאחר מכן התפקדו הלוויים לעצמם, 'כל זכר מבן חודש ומעלה קדושים הם - מרחם נפקדו, ולא רק מגיל 20 - גיל יוצאי צבא. קדושים הם מרחם? - והלא עודם במצרים כבר נתקדשו הבכורות בקדושת רחם - 'קָדַשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִנִי יִשְׂרָאֵל' וכי הלוויים כולם פטרי רחם הם? - אלא יצאו הבכורות פטרי רחם בבני ישראל ונכנסו הלוויים תחתם, הורחקו הבכורות מהכהונה ובית אהרן ירש מקומם. עתה הורחקו הבכורות משירות וקירבה וְסָבִיב לְמִשְׁכַּן יְהוָה' וכל עיני ישראל צופות אליהם והבכורות נשכחו... ובכל אופן הבליגו והחרישו, אבל לא השלימו בלבם, עתה נתמלא כל מחנה ישראל זעם ותרעומת נגד משה, אין אמת מה שאומרים 'משה אמת ותורתו אמת', שתחילה היה זה רצונו של משה ולבסוף הקב"ה מאמת דבריו ומסכים עמו לאחר מעשה, מפני אהבתו אליו.

אהוב הוא לפני המקום יותר מכל איש בעם, אולם כל ישראל הגוי הגדול הזה כולו חביב הוא לפני המקום, ואף אנו נאמר את רצוננו והוא יעשה - פטרי רחם אנו בגוי קדוש, עבדיו אנחנו כהני א-ל משרתי עליון, בכורות אנחנו כולנו, לנו הכהונה!

קרח חכם גדול הוא, והכל אומרים, חכם עדיף מנביא... ובעושרו ואוצרותיו הרבים יידע להיטיב עם העם, ובכך מנושא הוא בעיני העם, ורואה וצופה קרח ברוח הקודש שלשלת דורות עומדים ממנו, כשאחד מבניו שקול כנגד משה ואהרן במעלתם, והוא שמואל, 'מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֻהֲנֵי - וְשָׁמוּאֵל בְּקָרְאֵי שְׁמוֹ', ועל כן 'וַיִּקַּח קָרַח' - יצא והמריד את הכל.

קרח היה בטוח בצדקתו, אולם טעה טעות גדולה ואיבד את כל עולמו, ואבדה חכמתו וכל עושרו ירד עם משפחתו ויחד עם עדתו - 250 איש נבלעו באדמה, ומשם צועקים: 'מִשָּׁה אֱמֶת וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת'!

[ע"פ ספר הפרשיות]

”וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה...” (טז, ב)

א. קמו בחוצפה והורו הלכה בפניו (תרגום יונתן).

ב. קמו לריב (רבנו האלשיך).

ג. קמו בעושרם, עושר שמור לבעליו לרעתו, שממונו מעמידו על רגליו (ר' צדוק הכהן).

ד. קמו לפני שראו את משה בכדי שלא להדרו בקימה (הרי"ק דושינסקיא).

ה. לא קמו כמלא עיניהם, אלא בפניו ממש, שלא לכבדו (מלא העומר).

ו. קמו בפרהסיא קבל עם ועדה, להראות כאילו מכבדים את משה, וטענתם רק כי כל העדה קדושים (טעם ודעת).

”וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאָתָּים” (טז, ב)

מדוע לקח מאתים וחמשים איש?

א. לקח כ"ג מכל שבט, כנגד סנהדרין קטנה, לבד משבט לוי, שמהם היתה תרעומת, בסה"כ רנ"ג איש. וה-ג' היתרים הם דתן, אבירם ואון בן פלת (רבי יצחק בן אשר הלוי וחזקוני).

ב. כנגד סנהדרין קטנה שבה כ"ג דיינים ושני סופרי דיינים, וכיוון שבני ראובן ערערו על מלכות יהודה ונחלה שניתנה ליוסף (ר' האברבנאל), אם כן מבני יהודה ויוסף לא היו עמם בעצה, ונותרו עשרה שבטים, כ"ה ראשי סנהדראות לעשרה שבטים ('תפארת יונתן' בשם האברבנאל).

”נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שָׁם” (טז, ב)

אנשים מרי לב שבקשו כבוד ושררה, שביקשו לעשות להם שם (כלי יקר).

”בְּקֶרֶךְ יָדַעַתְּ יְהוָה אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ”

וְהַקְּרִיב אֵלָיו...” (טז, ה) - סיפור מדהים

בפרשתנו למדים אנו כמה יש להיזהר בכבוד הצדיקים מנהיגי הדור, ומה נחרץ עונשם של הקמים כנגדם. ואין הדברים רק במחלוקת גלויה; יש להיזהר ולהישמר מלפגוע בהם חלילה ומכל ביטוי מזלזל, כי הקב"ה תובע כבודם (ברכות י"ט) ויש להיזהר בגחלתם!

בוא וראה מה שמסופר ב'יששכר וזבולון', על רבי אליהו מני זצ"ל מחברון שלמד בצוותא עם החכם רבי ניסים עיני זצ"ל בבגדד (לפני עלותו לארץ ישראל). הם למדו בספר 'דברי שלום' של נכד הרש"ש זי"ע והתקשו בדבריו, ולא הבינו כיצד הסביר את דברי סבו הגדול. אמר רבי אליהו מני, שנראה לו שה'דברי שלום' לא הבין דברי סבו (רבינו שלום שרעבי זצ"ל).

מיד באותו רגע נעשה אילם! צעק בקול מר, מבלי יכולת להוציא מפיו מילה, ובכה בכי תמרורים.

לאחר 4 שעות היכה בידו על ליבו 'חטאתי', והתרפא. שאלוהו מה היה, וסיפר שהרש"ש התגלה אליו ואמר לו: 'מה כוחך לדבר על נכדי שלא הבין את דבריי - אתה הוא שלא הבנת אותם!' עד שביקש מחילה, וסלח לו.

ובהקדמת 'זכרונות אליהו' הוסיף כי שהרש"ש הודיעו שימות בחטאו זה, ולא יתכפר לו!

בכה רבי אליהו עד שהרש"ש מחל לו, בתנאי שיקרא שם בנו העתיד להיוולד לו בשמו. וכך היה: הרבנית ילדה בן, ושמו נקרא 'שלום' על שם הרש"ש זי"ע. כמה יש להיזהר בכבוד הצדיקים!

וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב

לָכֶם... (ט"ז, ג) - סיפור

בגמרא (מסכת סנהדרין ק"י) למדו מהפסוק 'בְּהִצָּתְם עַל ה', שהחולק על רבו כחולק על השכינה. ובעניין זהירות בכבוד רבו נלמד מהמעשה הבא אשר סופר ע"י בעל המעשה בעצמו: בהיותו בחור באחת הישיבות, נקשר לאחד מגדולי וצדיקי הדור, באשר כן פנה אליו ראש הישיבה שלו, ובקשו שישאל את פי הגדול, מדוע אברך שלומד בישיבתם לא נפקד בילדים זה כמה שנים.

תשובת אותו גדול היתה נחרצת: אותו אברך לא ייפקד כלל בילדים, כל עוד לא יבקש סליחה מרבו שפגע בו. הבחור נרעש מהדברים הנחרצים, התקיפים והקשים, ומסרם כלשונם לראש הישיבה שלו.

ראש הישיבה אמר לו שילך וימסור זאת לאברך. הבחור חש לבצע שליחות זו, אך ראש הישיבה דחק בו והמריצו לעשותה. הלך הבחור לאותו אברך עוד באותו ערב ומסר לו את דברים כהווייתם. נרעשו האברך וזוגתו, וישבו ושיחזרו את העבר וניסו לחשוב במי פגע האברך, לפתע נזכר האברך שבתקופת השידוכין אמר משפט לרבו בישיבה הקודמת בה למד, ומשמעות המשפט הייתה: 'שב (אתה הרב) בשקט ואל תתערב יותר מידי בשידוך'.

עוד באותו ערב לקח האברך מונית ונסע עם זוגתו לישיבה הקודמת בה למד, נכנס לרבו וסיפר לו את העניינים האחרונים. אותו רב פרץ בבכי ואמר: אוי לי, וכי בגללי אינכם נפקדים? לכו תאמרו לאותו גדול, שהריני מוחל ואיני מקפיד כלל וכלל, ותבקשו בשמי שיברככם שתיפקדו בקרוב ממש! בני הזוג הודו לו וחזרו לעירם. הם פנו לאותו בחור וביקשוהו ללכת לאותו גדול ולספר לו כי העניין סודר עוד באותו הערב.

כשנכנס הבחור לאותו גדול וסיפר לו שהכל סודר, אמר הגדול: טוב מאוד, ב"ה שהכל סודר, ותאמר להם שבקרוב ייפקדו. וכך היה! הדברים מדברים בעד עצמם, ישמע חכם ויוסף לקח!

וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב

לָכֶם... (ט"ז, ג) - סיפור

בגמרא (מסכת סנהדרין ק"י) למדו מהפסוק 'בְּהִצָּתְם עַל ה', שהחולק על רבו כחולק על השכינה. ובעניין זהירות בכבוד רבו נלמד מהמעשה הבא אשר סופר ע"י בעל המעשה בעצמו: בהיותו בחור באחת הישיבות, נקשר לאחד מגדולי וצדיקי הדור, באשר כן פנה אליו ראש הישיבה שלו, ובקשו שישאל את פי הגדול, מדוע אברך שלומד בישיבתם לא נפקד בילדים זה כמה שנים.

תשובת אותו גדול היתה נחרצת: אותו אברך לא ייפקד כלל בילדים, כל עוד לא יבקש סליחה מרבו שפגע בו. הבחור נרעש מהדברים הנחרצים, התקיפים והקשים, ומסרם כלשונם לראש הישיבה שלו.

ראש הישיבה אמר לו שילך וימסור זאת לאברך. הבחור חש לבצע שליחות זו, אך ראש הישיבה דחק בו והמריצו לעשותה. הלך הבחור לאותו אברך עוד באותו ערב ומסר לו את דברים כהווייתם. נרעשו האברך וזוגתו, וישבו ושיחזרו את העבר וניסו לחשוב במי פגע האברך, לפתע נזכר האברך שבתקופת השידוכין אמר משפט לרבו בישיבה הקודמת בה למד, ומשמעות המשפט הייתה: 'שב (אתה הרב) בשקט ואל תתערב יותר מידי בשידוך'.

עוד באותו ערב לקח האברך מונית ונסע עם זוגתו לישיבה הקודמת בה למד, נכנס לרבו וסיפר לו את העניינים האחרונים. אותו רב פרץ בבכי ואמר: אוי לי, וכי בגללי אינכם נפקדים? לכו תאמרו לאותו גדול, שהריני מוחל ואיני מקפיד כלל וכלל, ותבקשו בשמי שיברככם שתיפקדו בקרוב ממש! בני הזוג הודו לו וחזרו לעירם. הם פנו לאותו בחור וביקשוהו ללכת לאותו גדול ולספר לו כי העניין סודר עוד באותו הערב.

כשנכנס הבחור לאותו גדול וסיפר לו שהכל סודר, אמר הגדול: טוב מאוד, ב"ה שהכל סודר, ותאמר להם שבקרוב ייפקדו. וכך היה! הדברים מדברים בעד עצמם, ישמע חכם ויוסף לקח!

וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב

בגמרא (עירובין י"ט): הרשעים - אפילו על פתחה של גיהנום אינם חוזרים בתשובה.

רבי סעדיה אבן דנאן זצ"ל מספר על רשע מרושע, הצורר מוחמד אדרידי, שמרד במלך מרוקו והשתלט על עיר המלוכה, והצר ליהודים עד שלקח את כד הקמח שלהם ופשט מלבושיהם. והיו נמקים ברעב וברחו מהעיר להחיות נפשם בעשב השדה, והצורר שמח, כי ביקש להשתלט על בתיהם השוממים.

ראו מהשמים בעוניים ועלתה שוועתם, והמלך מולאי ארציד עלה על העיר. השומרים, שנפשם קצה בעריצותו של המורד, פתחו בפניו השערים והמורד נתפס חי. ציווה המלך שישפדוהו על כלונס גבוה, אות לבני מרי, והורה שכל התושבים יתכנסו לראות בסוף המורד במלכו. וסיפר 'כמה גבה לבו של אותו רשע אדרידי. אחר שהוא תלוי על עץ והאלכזוק (הכלונס המשופד) תחוב בבטנו - היה אומר לרואים אותו: בעבר הייתי גבוה מכם, ואף כשאני משופד בכלונס הגבוה - אני מתנוסס מעליכם!... מעתה לא נתפלא על דתן ואבירם וקורח ועדתו... אדרבה, נעריץ את בני קורח, שברגע האחרון זע משהו בקרבם ורחש ליבם הרהור תשובה, ובזכותו נתבצר להם מקום בגיהנום וניצלו מהעונש המר...

וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב

לָכֶם... (ט"ז, ג) - סיפור

אדמה נפתחה לכל אחד בנפרד ושקעו לאט לאט - חידוש נפלא איתא בפסיקתא זוטרתא (כאן), שהאדמה פתחה את פיה לכל אחד מעדת קרח בנפרד במקום שבו עמד, וגודל הפתח היה כמידתו של כל אחד, וזה לשונו: "וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם... (ט"ז, ג) - סיפור

אדמה נפתחה לכל אחד בנפרד ושקעו לאט לאט - חידוש נפלא איתא בפסיקתא זוטרתא (כאן), שהאדמה פתחה את פיה לכל אחד מעדת קרח בנפרד במקום שבו עמד, וגודל הפתח היה כמידתו של כל אחד, וזה לשונו: "וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם... (ט"ז, ג) - סיפור

וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב

בגמרא (עירובין י"ט): הרשעים - אפילו על פתחה של גיהנום אינם חוזרים בתשובה. רבי סעדיה אבן דנאן זצ"ל מספר על רשע מרושע, הצורר מוחמד אדרידי, שמרד במלך מרוקו והשתלט על עיר המלוכה, והצר ליהודים עד שלקח את כד הקמח שלהם ופשט מלבושיהם. והיו נמקים ברעב וברחו מהעיר להחיות נפשם בעשב השדה, והצורר שמח, כי ביקש להשתלט על בתיהם השוממים. ראו מהשמים בעוניים ועלתה שוועתם, והמלך מולאי ארציד עלה על העיר. השומרים, שנפשם קצה בעריצותו של המורד, פתחו בפניו השערים והמורד נתפס חי. ציווה המלך שישפדוהו על כלונס גבוה, אות לבני מרי, והורה שכל התושבים יתכנסו לראות בסוף המורד במלכו. וסיפר 'כמה גבה לבו של אותו רשע אדרידי. אחר שהוא תלוי על עץ והאלכזוק (הכלונס המשופד) תחוב בבטנו - היה אומר לרואים אותו: בעבר הייתי גבוה מכם, ואף כשאני משופד בכלונס הגבוה - אני מתנוסס מעליכם!... מעתה לא נתפלא על דתן ואבירם וקורח ועדתו... אדרבה, נעריץ את בני קורח, שברגע האחרון זע משהו בקרבם ורחש ליבם הרהור תשובה, ובזכותו נתבצר להם מקום בגיהנום וניצלו מהעונש המר...

"וַיִּקַּח לְרַח" (טז, א) - "בִּקֵּשׁ שְׁלוֹם וְרַדְפָּהוּ"

(תהלים ל"ד, ט"ו) - סיפור

וברש"י: התחיל בקטטה.

מה לקח קרח? להלן מספר דברים שלקח קרח:

א. "ואתפליג קרח". ב. "מהו ויקח, אמר ריש לקיש, שלקח מקח רע לעצמו" (סנהדרין ק"ט:). ג. "לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה".

ובהמשך כתוב (ט"ז, ד): "וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו" - מפני המחלוקת (רש"י). אמרו רבותינו (במדרש במדבר רבה י"ח, ד): כל העוזר במחלוקת, הקב"ה מאבד את זכרו וראוי להצטרע. ואמרו רבותינו (שם ה', ז'): דורו של אחאב עובדי עבודה זרה היו. והיו יוצאים למלחמה ומנצחים. מדוע? שלא היה ביניהם דליטורין (מלשינים). אבל דורו של שאול הולכין ונופלין מפני הדילטורין. שכשישראל במחלוקת, גורמים גם למעלה לפירוד ומחלוקת, ואין לך דבר קשה הימנו. שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלוקים חיים הן, והלכה כבית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, מה זכו בית הלל שהלכה כמותן? - מפני שנוחין ועלובין היו, ושונים דבריהם ודברי בית שמאי, ולא עוד שהקדימו דברי בית שמאי לדבריהם.

איש יהודי ושמו הרב יצחק וורצברגר ע"ה גר באחד העיירות ברומניה, שם שאב מקור פרנסתו מחנות טובה ומוצלחת, והיה האיש מקושר בכל לב ונפש לרבו הקדוש זצ"ל, אחד מצדיקי הדור הקודם, והתפלל תמיד בבית המדרש של חסידי רבו בעיר מגוריו, וכך חי בנועם ומנוחה וחינך את ילדיו בדרך התורה. והיה היום, והנה פרצה מחלוקת עזה בעיר מגוריו בין שתי קהילות גדולות - הקהילה שהוא עצמו השתייך אליה, עם קהילה שנייה בעיר, דבר שגרר עמו את רובם של בני שני הקהילות ועוד רבים מתושבי העיר שנספחו לגחלת, עד שהעיר היה כמדורת אש. יהודי זה, אשר הלך תמיד בתום לב ובניקיון כפיים, החליט מיד בכל תוקף ועוז כי יעמוד מרחוק כמטחוי קשת, ולא יפצה את פיו אף פעם בדיבורים שיש בהם שייכות כלשהי למחלוקת, וכך הלך ועמוד בכל עת, בדרך, בבית המדרש ובחנותו. הוא שמר פיו בכוחות אדירים לבל ייכשל בלשונו ח"ו.

פעם אחת, כשהלך לטבול במקוה העירוני לקראת שבת מלכתא, פגע שם איש אחד מהקהילה הנגדית, וכאשר הבחין הלה באיש מבני הקהילה האחרת, שלח את חיצי לשונו והחל להטיח בו לעגי שפה וביטויי מרמה נגד בני הקהילה שלו, בכל מיני לשונות של גנאי. אף כאשר ראה אותו שותק ושומע, לא פסק דבריו הרעים והמשיך בחלקלקות פיו הדוברות עתק בגאווה ובוז, עד שפקעה סבלנותו של השומע, ובסערת נפשו לשמע דברי הבלע במשך שעה כה ארוכה, פתח פיו בתשובה קולעת אל השערה, להשיב לכסיל כאיוולתו, עד שהשתיקו לגמרי. בבואו לביתו, התחיל האיש להתבונן על מעשיו ועל דיבוריו הרעים, ונשבר לבו בקרבו לרסיסים על אשר לא עמד בניסיונו ו'השתתף' במחלוקת למרות החלטתו הנחרצת, אך כיוון שראה שזה נגרם עקב המצב הקשה ושלהבת הפירודים הסובבים בעיר, החליט מיד כי על אף מצבו הנוח והנעים בעיר וחנותו המוצלחת ורגילותו בחיי העיירה מאז, הוא יעביר משכנו ויילך לגור בעיר אחרת.

הלא כך אמרו חז"ל בפרשת קרח, כי זהו עונשן של בעלי מחלוקת - שאף יונקי שדיים נענשין בה בעוון אביהם, והוא ירא ופחד על חינוך בניו ושמירת פיו ולשונו, ולכן חשב לעשות מעשה, לעזוב את העיירה וללכת לגור בעיר אחרת, הרחק ממקום זה.

לאחר השבת, התייעץ בזה עם אמו החשובה, אשה חכמה מדור הקודם, והיא עודדה אותו כי אכן יעשה כרצונו, ומהרחקה ממחלוקת - אין אדם מפסיד כלום.

לבסוף החליט לעשות עוד ניסיון, לראות אם הדבר מן השמים, כי זמן רב לפני כן מסר בקשתו אל הנהלת הקהילה, כי כיוון שיש לו חנות שרבים הם הנכנסים והיוצאים בה, רצה לקנות גם זכיינות למכירת "פתקי השחיטה" בחנותו (בתקופה ההיא נהוג היה כי אלו שרצו לילך לשחוט את העופות והבהמות שלהם אצל השוחט העירוני, שקיבל את משכורתו מקופת הקהילה, הלך מתחילה אל נציג הקהילה ושילם מחיר קבוע כאשר יושת על השחיטה, וקיבל ממנו 'פתק' המעיד על תשלומיו, ואז קיבלו השוחט להכשיר את עופותיו לאכילה. ומוכר "פתקי השחיטה" מטעם הקהילה השתכר מזה קצת).

הוא חשב כי באם ימכור 'פתקי שחיטה' אלו בחנותו, יקל הדבר על בני העיר להשיגם, וגם הוא ישתכר מזה, אך כל הזמן לא קיבל מבית הקהילה מענה לבקשתו, ולכן אמר בלבו כי אם היום הזה עד שעה 10:00 בערב יקבל מהם מענה חיובי על קבלת הזכות - אזי יבטל בלבו את מחשבתו העזה לעזוב את העיירה, ואם לאו - יעשה כדעתו וכרצונו, ועוד היום יתיישב בעיר 'אראד' שבמדינה; בתחילה ייסעו לשם בני-הבית ברכבת היוצאת אחרי השעה 10:00 בלילה, והוא יבוא אחריהם בעוד כמה ימים אחרי שיסדר את כל הדברים על מכונם.

ואכן, כאשר הגיע השעה היעודה ולא קיבל שום מענה, הכינו עצמם לנסיעה מיד, ומה נפלא היה הדבר שכעבור עשרים דקות, בשעה 10:20 הודיעו לו על תשובה חיובית ומילוי בקשתו... אך הוא ראה בזה דווקא הוכחה גדולה כי הטוב והנכון הוא שיעשה ככל מעשהו וככל העולה על רוחו, וכך עשה וקבע מאז ואילך היה משכן-דירתו בעיר 'אראד' שברומניה, הרחק משאון המחלוקת הקשה משאול.

ויהי כאשר באו שנות הזעם, מלחמת העולם, כאשר הרשעים האדורים הנאצים ימח שמם וזכרם, עלו ובאו מעיר לעיר וממדינה למדינה, עלה הגורל ל"ע גם על תושבי עיר ההיא, מקום משכנו הראשון, ורוב תושבי העיר נהרגו על קידוש ה', ה"ד, אך הוא, שהפקיר את רכושו ומקור פרנסתו, ועל אף כל הקשיים ברח ממשוה מחלוקת - ניצל לחיים ארוכים ופדה בשלום נפשו, והעמיד דורות ישרים ומבורכים עד היום הזה! [מפי בנו, הרה"ח ר' הערצקא וורצברגר שליט"א]

בברכת התורה

"לְאָדָם מִעֲרֵכִי לֵב וְחַיָּה מִעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורגי' בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוזה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים רחל בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייני) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרון בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עזר בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורסל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עופרה אשור בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר ליזכיו הרבים